

UMEÅ UNIVERSITET

REGEL FÖR BETYG OCH EXAMINATION

Typ av dokument:	Regel
Datum:	2022-04-29
Dnr:	FS 1.1-574-22
Beslutad av:	Rektor
Giltighetstid:	Tillsvidare
Område:	Utbildning grund- och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning
Ansvarig förvaltningsenhet:	Studentcentrum
Ersätter dokument:	Regler för betyg och examination på grundnivå och avancerad nivå FS 1.1-2368-18 2019-06-04

UMEÅ UNIVERSITET

Innehåll

1.	Beskrivning	1
2.	Bakgrund	1
3.	Examinator	1
4.	Examination och betyg.....	2
4.1.	Rättelse av betyg	2
4.2.	Omprovning av betyg	2
5.	Prov (examinationsformer)	2
5.1.	Begränsning av antalet provtillfällen	3
5.2.	Prov på annan ort	3
5.3.	Komplettering	3
5.4.	Omprov	4
5.5.	Anpassad examinationsform	4
5.6.	Underkännande av student under pågående praktik.....	5
6.	Obligatoriskt utbildningsmoment	5

1. Beskrivning

Regeln syftar till att tydliggöra och rättssäkra betygssättning och examination vid Umeå universitet. I dokumentet finns bland annat regler och rutiner för examinator, betyg, obligatoriska utbildningsmoment, anpassad examinationsform och omprov.

2. Bakgrund

För att examinationen ska vara rättssäker behöver regler och rutiner vara tydliga för studenter, lärare och administratörer. Detta dokument utgår bland annat från högskolelagen, högskoleförordningen, förvaltningslagen samt Universitetskanslersämbetets vägledning ”Rättssäker examination” och har som syfte att skapa förutsättningar för ett rättssäkert beslutsfattande.

I följande regler har student-, tillgänglighets- och arbetsmiljöperspektivet integrerats. Styrdokumentet bedöms inte få några konsekvenser ur samverkans- eller hållbarhetsperspektiv. Inte heller bedöms det få konsekvenser för internationella perspektiv eller för jämställdheten vid Umeå universitet.

Detta styrdokument ska finnas översatt till engelska då det är av större principiell vikt och har stor betydelse för anställda eller studenter

3. Examinator

Examinator är en särskild utsedd lärare som beslutar om betyg för en kurs. För att kunna bli utsedd till examinator ska personen vara anställd som lärare vid Umeå universitet eller ha en anställning som lärare vid ett annat svenskt lärosäte. Rektors delegationsordning och respektive fakultets delegationsordningar anger vem som utser examinator.¹ Examinator ska normalt utses minst en månad före kursens start. Om fråga om jäv uppkommer ska examinator eller lärare som deltar i examinationen själv meddela prefekt eller motsvarande.

Examinator får inte vidaredelegera beslut om betyg men får i ett betygsärende ta hjälp av annan person, till exempel annan lärare eller handledare vid praktik, för bedömning av studenternas prestation (kallas i detta regelverk ”rättande lärare”).

Vid självständiga arbeten (examensarbeten) får handledare och examinator inte vara samma person.

En student som utan godkänt resultat har genomgått ordinarie prov samt ett omprov för en kurs eller en del av en kurs, har vid nästa omprovstillfälle rätt att få en annan examinator eller rättande lärare utsedd, om inte särskilda skäl talar emot det.² Student ska vända sig till studierektor eller motsvarande på kursansvarig institution med en sådan begäran.

I de fall antalet tillfällen för praktik, verksamhetsförlagd utbildning (VFU) eller motsvarande utbildningsperioder är begränsat till två, har studenten rätt att byta examinator eller rättande lärare efter första provtillfället.

¹ Beslut om examinator arkiveras enligt dokumenthanteringsplanen för utbildning på grund och avancerad nivå

² Ett sådant skäl kan till exempel vara att det inte finns någon annan lämplig examinator

4. Examination och betyg

En examination innebär att en examinator bestämmer ett betyg utifrån den eller de former för bedömning av studenternas prestationer som anges i kursplanen. Som bedömningsunderlag till examinationen används resultatet från olika former av prov, även kallat examinationsformer, som till exempel salstentamen, hemtentamen, muntlig tentamen, deltagande i obligatoriska utbildningsmoment, uppsats, gruppuppgift, PM, laboration, praktik/VFU och seminarium.

Vilka examinationsformer som används under kursen ska tydligt framgå av kursplanen. Examinationen ska utformas så att en individuell bedömning av studentens prestationer kan göras.

Betyg ska sättas på en genomgången kurs. Som betyg används något av uttrycken underkänd, godkänd eller väl godkänd³. Underkänt betyg är inte möjligt att sätta på kurs utan endast på modul. Dispens från denna 3-gradiga betygsskala kan ges av rektor.⁴ De betygsgrader som används ska anges i kursplanen.⁵

Betygsbeslutet ska dokumenteras i Ladok. Om andra lärare hjälper till med rättningen av ett prov har de varit med vid den slutliga handläggningen av betygsärendet och även deras namn ska anges i betygsbeslutet.

4.1. Rättelse av betyg

Ett beslut om betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende, får rättas, både till fördel och till nackdel för studenten. Ett sådant beslut om rättelse fattas av examinator. Rättelser som är till nackdel för student måste ske med stor försiktighet. Innan en sådan rättelse görs ska studenten ges möjlighet att yttra sig.

4.2. Omprövning av betyg

Betyg kan inte överklagas, det vill säga prövas av någon högre instans, men en student kan alltid göra anmärkningar mot bedömningen eller begära att examinator omprövar sitt beslut.

Finner en examinator att ett beslut om betyg är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska examinatorn ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt och om det inte innebär att betyget sänks.

5. Prov (examinationsformer)

Ordinarie examinationsformer ska normalt förläggas måndag till fredag mellan klockan 08:00 och 17:00 under kursens gång. Vid omständigheter som kan orsaka förseningar ska institutionen hitta en annan lösning så att provet kan genomföras.

Om en student inte kan examineras på grund av misstag från universitetets sida har studenten rätt till ett nytt provtillfälle snarast möjligt, senast inom 5 arbetsdagar från ordinarie provdatum.

Prov kan inte återkallas av student oavsett om beslut om betyg fattats eller inte.

Under förutsättning att studenten följer universitetets regler för salstentamen och inte överskrider eventuella begränsningar i antalet provtillfällen får en student inte nekas att delta i prov. Detta gäller även då det finns obligatoriska utbildningsmoment som ska ha fullgjorts innan momentet (modulen)

³ Rektorsbeslut Dnr 540-1133-07

⁴ Rektorsbeslut Dnr 100-1190-11

⁵ För en helt eller delvis verksamhetsförlagd kurs inom utbildning som leder till förskolläraryrket, grundläraryrket, ämnesläraryrket eller yrkesläraryrket, ska dock alltid fler än ett betygssteg användas för ett godkänt resultat. Detta gäller bara om den verksamhetsförlagda delen av kursen omfattar mer än tre högskolepoäng.

UMEÅ UNIVERSITET

eller kursen examineras. För att godkännas på kursen som helhet krävs dock att studenten i efterhand fullgör det obligatoriska momentet eller efter ansökan befrias från det. Vid examinationsformer där tredje part involveras (exempelvis patienter) eller det annars av säkerhetsskäl är nödvändigt, kan dock krävas att relevanta undervisningsmoment är fullgjorda innan studenten tillåts delta i prov.

Studenter ska få besked om resultatet på prov inom 15 arbetsdagar efter provtillfället oavsett examinationsform.⁶ För inlämningsuppgifter, laborationsrapporter eller liknande räknas fastställd inlämningsdag som provtillfället. Om resultatet på grund av oförutsedda händelser blir försenat ska institutionen underrätta studenten om förseningen och informera om när resultatet beräknas vara klart.

Examinatorn är inte skyldig att motivera betygsbeslutet när det fattas. En motivering ska däremot om möjligt lämnas i efterhand, om studenten begär det och det behövs för att han eller hon ska kunna ta till vara sin rätt.

5.1. Begränsning av antalet provtillfällen

Begränsning av antalet provtillfällen ska göras med återhållsamhet och kunna motiveras med att en obegränsad rätt skulle leda till resursslöseri.⁷ Om universitetet begränsar det antal tillfällen som en student får genomgå prov för att få godkänt resultat på kurs eller del av kurs, ska antalet tillfällen bestämmas till minst fem. Om godkänt resultat på en kurs eller del av kurs förutsätter att studenten genomgått praktik/VFU eller motsvarande utbildning med godkänt resultat, ska antalet praktik/VFU- eller motsvarande utbildningsperioder bestämmas till minst två. Eventuella begränsningar av antalet provtillfällen ska anges i kursplanen.

Vid de institutioner som infört begränsning av antalet provtillfällen ska det finnas rutiner för stödåtgärder för studenter som riskerar att förlora sin rätt att delta i prov på viss kurs.

För att ett provtillfälle ska räknas som förbrukat måste studenten ha varit närvarande vid provtillfället. Medverkan vid prov utan att redovisa ett resultat, att "lämna blankt", räknas som ett provtillfälle. En students frånvaro från provtillfälle den har anmält sig till får inte räknas som ett förbrukat provtillfälle.

5.2. Prov på annan ort

Prov genomförs normalt på den ort där kursen ges eller är ortsberoende. Om särskilda skäl föreligger kan en student ha möjlighet att göra prov på annan ort. En student som önskar göra prov på annan ort ska ansöka om det hos ansvarig institution minst en månad före aktuellt provtillfälle. Examinator kan besluta att prov får genomföras på annan ort om det kan genomföras på ett likvärdigt sätt som på huvudorten och lokal kan anordnas till rimlig kostnad för institutionen samt att provet kan genomföras samtidigt som provet genomförs på huvudorten. Elitidrottande studenter som har avtal med Umeå universitet anses ha särskilda skäl att göra prov på annan ort⁸.

5.3. Komplettering

I det fall en student ligger nära gränsen för godkänt betyg får examinator besluta att student får utföra kompletterande uppgifter för att nå godkänt resultat, i stället för ett omprov. Kompletteringen ska då utföras inom 10 arbetsdagar från det att studenten fått erbjudandet, om inte annat anges i kursplanen.⁹

Om examinator beslutat att komplettering är möjlig har studenten rätt att välja att göra en komplettering eller att i stället göra ett omprov vid tillfälle då sådant ges.

⁶ JO dnr 3980–1990

⁷ UKÄ tillsynsbesök rapport 2014:5

⁸ Rektorsbeslut "Policy för kombinationen mellan elitidrott och studier" Dnr 102-329-07 samt rektorsbeslut "Inrättande av idrotthögskolan" Dnr 103-2905-12

UMEÅ UNIVERSITET

5.4. Omprov

Student som inte har godkänt resultat på prov, har rätt att delta i förnyat prov (så kallat omprov) på kurs där studenten någon gång har registrerats, förutsatt att eventuella begränsningar i antalet examinationstillfällen inte överskrids. Tidpunkt för omprov ska meddelas senast i samband med det ordinarie provet. Student som erhållit godkänt resultat får inte genomgå förnyat prov.

Det första omprovet ska erbjudas senast två månader efter det ordinarie provet, dock tidigast tio arbetsdagar efter det att resultatet av det ordinarie provet har meddelats. För prov som genomförs under maj och juni månad får första omprovet erbjudas inom tre månader efter ordinarie provtillfälle. För att ta hänsyn till studenter med barn eller skäl som beror på olika trosuppfattningar ska ordinarie prov och omprov förläggas till olika veckodagar.

Vid *speciella examinationsformer*¹⁰ där de angivna tidsgränserna för det första omprovet skulle leda till orimliga kostnader eller stora praktiska svårigheter för lärosätet eller tredje part är det möjligt att göra undantag från tidskravet. För att undantag ska vara tillåtet krävs att:

- examinationsformen är tydligt motiverad utifrån kursplanens mål och inte kan ersättas av annan uppgift
- det första omprovet i normalfallet erbjuds senast nästkommande termin,
- examinationsformen omfattar maximalt 15 högskolepoäng

Vid *praktik/VFU* där de ovan angivna tidsgränserna för det första omprovet skulle leda till orimliga kostnader eller stora praktiska svårigheter för lärosätet eller tredje part är det möjligt att göra undantag från tidskravet. För att undantag ska vara tillåtet krävs att:

- examinationsformen är tydligt motiverad utifrån kursplanens mål och inte kan ersättas av annan uppgift
- det första omprovet i normalfallet erbjuds senast nästkommande termin

I de fall prov eller praktik/VFU inte kan upprepas enligt ovan kan det i stället ersättas med annan uppgift. Omfattningen av och innehållet i sådan uppgift ska stå i rimlig proportion till det missade provet eller praktiken.

Minst ett andra omprov (ett så kallat uppsamlingsprov) ska erbjudas inom ett år efter det ordinarie provtillfället.

I de fall en kursplan har upphört att gälla eller genomgått större förändringar ska riktlinjer för omprov anges genom övergångsbestämmelser i kursplanen. I övergångsbestämmelserna ska studenterna garanteras minst tre provtillfällen (inklusive ordinarie provtillfälle) enligt tidigare kursplan under en tid av maximalt två år från det att tidigare kursplan upphört att gälla eller kursen slutat erbjudas. För praktik/VFU gäller motsvarande, med begränsningen att studenterna ska garanteras minst ett provtillfälle (inklusive ordinarie provtillfälle).

5.5. Anpassad examinationsform

För student som har beslut om rekommenderat stöd på grund av funktionsnedsättning ska individuella anpassningar av examinationsformer alltid övervägas utifrån studentens behov.¹¹ Examinationsformen anpassas inom ramen för kursplanens förväntade studieresultat.

Student som har behov av en anpassad examination ska senast 10 dagar innan examinationen begära anpassning hos kursansvarig institution. Examinator beslutar om anpassad examination som sedan meddelas studenten.

¹⁰ Rättssäker examination, Universitetskanslersämbetet

¹¹ Beslut om rätt till pedagogiskt stöd tas av samordnare för pedagogiskt stöd vid Studentcentrum

UMEÅ UNIVERSITET

5.6. Underkännande av student under pågående praktik

Ansvarig examinator äger rätt att i samråd med berörd handledare besluta att underkänna en student under pågående praktik i de fall studenten uppvisar sådana brister avseende kunskaper, färdighet eller förhållningssätt att dessa, enskilt eller i kombination, medför en påtaglig risk att studenten under praktiken kan komma att skada någon annan person fysiskt eller psykiskt. Praktiken avbryts då i förtyd och studenten får betyget underkänd på den aktuella modulen/kursen. Detta innebär att ett praktiktillfälle är förbrukat. Rätten att underkänna student under pågående praktik gäller endast om så föreskrivs i kursplanen.

I samband med ett sådant beslut ska en individuell utvecklingsplan upprättas av examinator i samråd med studenten. Utvecklingsplanen ska ange vilka kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som studenten behöver tillägna sig för att få påbörja praktik på nytt samt en tidpunkt vid vilken kontroll av detta ska ske. Studenten har rätt till två sådana kontrolltillfällen per år. Totalt ska dock inte antalet kontrolltillfällen uppgå till mer än fyra, såvida inte synnerliga skäl föreligger. Detta gäller endast under förutsättning att antalet praktiktillfällen inte är förbrukade.

6. Obligatoriskt utbildningsmoment

Obligatoriska moment ska utgå från kursmålen och anges i kursplanen. Ett obligatoriskt moment är antingen en del av examinationen på kursen eller av sådan karaktär att studenterna aktivt måste delta för att tillgodogöra sig momentet. Av säkerhetsskäl kan demonstrationer eller motsvarande samt förberedelser för klinisk undervisning bedömas ha sådan betydelse att obligatorisk närvaro kan krävas utan att provande moment ingår. Obligatoriska utbildningsmoment ska framgå av kursplanen.

Om en student missat ett obligatoriskt moment har studenten rätt att delta igen utifrån samma regler som vid omprov. I de fall ett obligatoriskt utbildningsmoment inte kan upprepas ska det i stället ersättas med ett annat likvärdigt utbildningsmoment. Omfattningen av och innehållet i sådant moment ska stå i rimlig proportion till det missade obligatoriska utbildningsmomentet.

En student kan begära att bli befriad från ett obligatoriskt moment med hänvisning till etiska eller religiösa skäl. Begäran ska göras i förväg hos examinator. Att bli befriad från ett obligatoriskt moment begränsas av möjligheten att motsvarande kunskaper kan inhämtas på annat sätt, kvalitetskrav som ställts upp för respektive utbildning och av det aktuella momentets betydelse för den tänkta yrkesverksamheten.¹²

Beslut att inte bevilja en student befrielse från obligatoriskt utbildningsmoment kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan. Examinator ska därför vid avslag på begäran ge studenten en överklagandehänvisning.

---

¹² SOU 1994:84